

Prof. dr. Zdenko Segetlija
EKONOMSKI FAKULTET, OSIJEK

Prikaz knjige:
Dr. Josip Šamanović:
LOGISTIČKI
I DISTRIBUCIJSKI SUSTAVI,
izd. Ekonomski fakultet, Split,
1999, str. 254

U izdanju Ekonomskog fakulteta iz Splita izašla je sredinom 1999. godine knjiga dr. Josipa Šamanovića **LOGISTIČKI I DISTRIBUCIJSKI SUSTAVI**. Knjigu se recenzirali: prof. dr. Nikola Kuvačić, prof. dr. Mirko Marković, prof. dr. Ivan Pavić, prof. dr. Tihomir Radić.

Knjiga predstavlja ugodno iznenađenje, s obzirom na to da se nakon 1983. godine pa sve do ove knjige u Hrvatskoj nije pojavila knjiga na hrvatskom jeziku koja se bavi poslovnom logistikom. Naime, daleke 1983. godine u izdanju "Informatora" iz Zagreba pojavila se knjiga grupe autora (red. I. Medvešček) "Poslovna logistika" koja se sve donedavno upotrebljavala kao udžbenik na našim ekonomskim fakultetima.

Svojom knjigom dr. Šamanović pretendira pružiti najnovije spoznaje vezane uz logističko-distribucijske procese i strategije i namjenjuje je studentima ekonomskih fakulteta i kadrovima u gospodarstvu.

Knjiga se sastoji od deset poglavlja, i to:

1. Pojmovno određenje logistike i distribucije
2. Narudžbe i isporuka
3. Skladištenje robe
4. Upravljanje zalihama
5. Manipulacija robom
6. Prijevoz
7. Informacijski i komunikacijski sustav poduzeća
8. Organizacija logistike i distribucije u poduzeću
9. Međunarodni logistički i distribucijski sustavi
10. Nove logističke i distribucijske strategije.

Na kraju knjige dano je predmetno kazalo i popis literature (65 bibliografskih jedinica).

U prvome se poglavlju obrađuje: pojam poslovne logistike, logistički sustavi i procesi (i njihova klasifikacija), pojam distribucije, mjesto distribucije u logističkom sustavu, odnosi proizvodnje i distribucije, kanali distribucije, troškovi distribucije, sudionici distribucije, značenje logistike i distribucije, metode poslovne logistike i distribucije, elementi poslovne logistike i distribucije.

Od drugog do šestog poglavlja obrađeni su logistički podsustavi poduzeća: narudžbe i isporuka,

skladištenje robe, upravljanje zalihama, manipulacija robom i prijevoz.

Narudžbe su veza između distribucijske logistike dobavljača i nabavne logistike kupca. U tijek narudžbi uključene su sljedeće aktivnosti: dostava narudžbi i praćenje njihova izvršenja, obrada narudžbi, priprema narudžbe, otprema i isporuka naručene robe, preuzimanje i plaćanje naručene robe.

U obradi skladištenja robe autor prolazi od pojma skladišta i zadataka skladišne službe u logističkom sustavu. Potom obrazlaže vrste skladišta, da bi se nakon toga usredotočio na temeljne odluke vezane uz skladišno poslovanje: lokaciju skladišta, izgradnju skladišta, unutrašnje uređenje skladišta i skladišnu opremu, načela poslovanja pri izvršavanju poslova i zadataka u skladištu, pravila smještaja robe, metode razmještaja robe u skladištu. Na kraju poglavlja obrađuje se još: organizacija skladišne funkcije i skladišna informacijsko-komunikacijska tehnologija.

Četvrto se poglavlje odnosi na upravljanje zalihama. Nakon obrade temeljnih pojmova vezanih uz pojam i veličinu zaliha autor analizira čimbenike o kojima ovisi potrebna količina zaliha na skladištu, pa obrađuje: (a) opseg proizvodnje, odnosno dogovorene isporuke kupcima, (b) broj skladišta u distribucijskoj mreži, (c) uvjete skladištenja i transporta robe, (d) uvjete na tržištu, (e) učestalost naručivanja, odnosno optimalnu količinu narudžbe, (f) karakteristike robe.

Nakon toga obrađuju se vrste zaliha. Posebnu pažnju autor poklanja obradi zaliha s obzirom na planirani normativ kao i pretpostavku za kontinuirano odvijanje procesa proizvodnje, odnosno prodaje. Stoga obrađuje: (a) minimalne zalihe, (b) maksimalne zalihe, (c) optimalne zalihe, (d) prosječne zalihe, (e) sigurnosne zalihe, (f) špekulativne zalihe, (g) sezonske zalihe, (h) nekurentne zalihe.

Planiranje i kontrola zaliha su temeljne sastavnice upravljanja zalihama. Nakon obrade značenja planiranja i kontrole zaliha i napomena o povijesnom razvoju upravljanja zalihama autor obrađuje sustave planiranja i kontrole zaliha: (a) tradicionalni sustav planiranja i kontrole zaliha, (b) planiranje i kontrolu zaliha na temelju uvjeta na tržištu (MRP - Materials requirement Planing, DRP - Distribution requirement Planing), (c) proizvodnja i prodaja bez zaliha (sustav JIT - just in time).

Peti se dio knjige odnosi na manipulaciju robom: pakiranje, paletizaciju i kontejnerizaciju. U ovome se dijelu obrađuju: (a) pojam i značenje pakiranja robe

(te funkcije ambalaže), (b) vrsta ambalaže, (c) upravljanje ambalažom, (d) pojam i važnost paletizacije, (e) vrsta paleta, (f) pakiranje i slaganje paletizirajućeg tereta, (g) pojam i prednost kontejnerizacije, (h) elementi kontejnerizacije i čimbenici njezina razvitka u nas.

Šesti je dio dominantan u odnosu na ostale dijelove knjige i obuhvaća 66 stranica (str. 133 do str. 198). Nakon temeljnih napomena o pojmu i vrstama prijevoza detaljno se obrađuju: (1) cestovni prijevoz, (2) željeznički prijevoz, (3) prijevoz na vodi, (4) zračni prijevoz, (5) prijevoz cjevovodima, (6) kombinirani ili integrirani prijevoz, (7) unutarnji prijevoz, (8) troškovi prijevoza, (9) načela i mjerila uspješnosti poslovanja u prijevozu, (10) tržište prijevoznih usluga.

Sedmi se dio knjige odnosi na informacijski i komunikacijski sustav poduzeća. Nakon općih napomena o informacijsko-komunikacijskom sustavu autor obrađuje informacijske i komunikacijske procese u logističkom podsustavu, te značenje informacijsko-logističkoga sustava u odlučivanju, planiranju i kontroli izvršavanja logističkih zadataka.

U osmom poglavlju dane su temeljne napomene o organizaciji logistike i distribucije u poduzeću, te modeli organizacije logistike i distribucije: (a) u okviru jedne od klasičnih službi poduzeća i (b) kao posebne službe.

Deveti se dio knjige odnosi na međunarodne logističke i distribucijske sustave. Nakon obrade pojma i značenja međunarodne logistike i distribucije autor analizira čimbenike oblikovanja međunarodne logistike i distribucije. Nakon toga se obrađuju modeli organizacije međunarodne logistike i distribucije (a) pri izravnom izvozu, (b) pri izvozu preko posrednika, (c) pri izvozu putem franšize. Na koncu ovog poglavlja objašnjavaju se uvjeti isporuke, dokumenti i način plaćanja u međunarodnom robnom prometu.

Deseto poglavlje bavi se novim logističkim i distribucijskim strategijama. Čimbenici koji uvjetuju te nove strategije jesu: globalizacija tržišta, diskolacija proizvodnje, deregulacija i standardizacija u transportu, razvitak prometne infrastrukture, dostignuća u informatičkoj tehnologiji i sl. U novim logističkim i distribucijskim strategijama posebno mjesto pripada tzv. opskrbnom lancu koji se zasniva na ideji partnerstva svih sudionika u marketinškom kanalu. To je u skladu s novom filozofijom odnosa između kupaca i dobavljača i novim osmišljenjem strategije nabave. Značenje je nove logističke i

distribucijske strategije u jačanju konkurentske sposobnosti poduzeća, ali uz prihvaćanje nove kvalitete integriranja u gospodarski sustav.

Knjiga LOGISTIČKI I DISTRIBUCIJSKI SUSTAVI predstavlja značajan pokušaj ažuriranja znanja iz ovog područja, kojem se u našoj poslovnoj praksi danas još ne pridaje potrebno značenje. Budući da je u knjizi na 254 stranice obrađeno vrlo opsežno i složeno gradivo, pojedinim se temama objektivno nije moglo pokloniti potrebna pozornost. Osim toga, bilo bi dobro da je u knjizi malo više zastupljen sustavski pristup, jer se poslovna logistika i tretira kao podsustav poduzeća, a u naslovu se ističe taj pojam.

Bez obzira na ove primjedbe, knjiga DISTRIBUCIJSKI I LOGISTIČKI SUSTAVI predstavlja značajan doprinos obogaćivanju naše ekonomske literature obradom područja u kojem bitno zaostajemo za razvijenim svijetom. Ona će korisno poslužiti ne samo studentima za stjecanje temeljnih znanja iz ovoga kolegija, nego i gospodarstvenicima koji svakodnevno rješavaju logističke probleme.